

Чаша

Немачка, 1651. година
сребро, позлата; ливење, матирање
висина: 9,5 cm; пречник отвора: 7,7 cm
МПУ инв. бр. 24563

Почетком 2017. године Одсек за метал и накит МПУ обогачен је изузетним поклоном, који нам је уручила госпођа Ен Јововић, у име свога супруга, адвоката Драгоша П. Јововића, и њихове породице. Као велики пријатељи и поштоваоци Музеја, чланови породице Јововић поклонили су колекцију сребрних предмета коју чини шест инвентарских јединица: три кутије за шећер, чаша, пар сланика и пар кашичица. Поклоњени предмети представљају репрезентативне примере уметнички обликоване сребрнине.

Посуде за пиће су, кроз читаву историју, задржале неколико типова форми, које су се прилагођавале и украшавале у складу са наменом, стилем, величином и материјалом. Најједноставнији типови посуде за испијање били су у облику плочице или у цилиндричној форми, а временом су се мењали додавањем стопа, дршки, једне или две ручке, поклопаца, различитих облика рецепијената и декоративних елемената.

Чаша из 1651. године по својој форми припада једноставном, цилиндричном типу посуде. Обликована је занатски вешто. Уздржаног је украса и савршених пропорција, те оставља утисак предмета насталог у духу савременог доба. Унутрашњост је позлаћена, док је са спољне стране цела површина чаше матирана, осим ужег полираног појаса испод ивице чаше, који је без украса. Текстура матиране површине чаше има, са једне стране, декоративну функцију, јер ствара ефекат змијске коже, док са друге има и чисто практичну улогу, будући да је чаша лакша за држање, уз мању опасност да исклизне из руке.

Cup

Germany, 1651
silver, gilded; casting, matting
height: 9.5 cm; rim diameter: 7.7 cm
MAA Inv. No. 24563

Early in 2017, the collection of the MAA Department of Metal and Jewellery was enriched with an exceptional gift delivered by Ms. Anne Jovović on behalf of her husband, attorney Dragoš P. Jovović, and their family. The Jovović family, as great friends and admirers of the Museum, gifted a collection of silverware, which included six inventoried items – three sugar boxes, a cup, a pair of saltcellars and a pair of salt spoons. The gifted items are representative examples of artisan silverwork.

Throughout history, drinking utensils have retained several types of shapes, adapted and decorated to suit purposes, styles, sizes and materials. The simplest types of drinking vessels had the form of a plate or a cylinder. Over time, they were altered by adding a foot, one or two handles, caps, various forms of liquid recipients and decorative elements.

In terms of shape, the cup made in 1651 belongs to a simple, cylindrical type of vessel. It is crafted with great workmanship, with restrained ornaments and perfect proportions, and it leaves the impression of an object created in the spirit of modern times. The inner side is gilded, while the entire outer surface of the cup is matted, except for the narrow, highly polished, band below the rim, which is unornamented. On the one hand, the texture of the matted surface has a decorative purpose, as it creates the effect of serpentine skin, while on the other, it also has a purely practical function, since it makes it easier to hold the cup, diminishing the risk of slipping out of the hand.

ОДСЕК ЗА МЕТАЛИ И НАКИТ

Кутија за шећер

Беч, Аустријско царство, 1777. година
иницијали мајстора (I.M.K./ Johan Mathias Kiermayer)
сребро, позлата; ковање
дужина: 18 cm; ширина: 11 cm; висина: 8 cm
МПУ инв. бр. 24564

Кутија за шећер

Вроцлав, 1822–1834. година
иницијали мајстора (IAL/ Johann Adam Lemor)
сребро, позлата; ковање
дужина: 16 cm; ширина: 11,5 cm; висина: 8,5 cm
МПУ инв. бр. 24565

Кутија за шећер

Беч, Аустријско царство, 1854. година
сребро, позлата; ковање, матирање, цизелирање
дужина: 15 cm; ширина: 12 cm; висина: 13,5 cm
МПУ инв. бр. 24566

Три кутије за шећер које је поклонила породица Јововић представљају изванредну допуну постојеће колекције шећерница у Одсеку за метал и накит. Оне на прави начин илуструју типове и стилске трансформације ових посуда за чување и служење шећера и показују да су се оне користиле било као самостални предмети, било као интегрални делови сервиса за чај.

Кутија за шећер (инв. бр. 24564) је овалне форме, са поклопцем на шарнир и механизмом за закључавање. Унутрашњост је позлаћена, док су спољне површине без декорације. Тело кутије и поклопац су профилисани; дно је равно, без ножица.

Кутија (инв.бр. 24565) је правоугаоне основе, са благо заобљеним дужим странама и механизмом за закључавање. Поклопац је на шарнир, са прстеном за подизање у форми извијене траке. На површини поклопца урезан је грб. Шећерница почива на четири тање ножице, обликоване попут копита, које својим изгледом одударају од богатог фриза који континуирано тече дуж свих бочних страница, а чине га представе грожђа на таласастој лозици, богато прекривеној виновим лишћем. Унутрашњост посуде је позлаћена.

Кутија (инв. бр. 24566) је изведена у препознатљивом маниру бечке уметничке сребрине средине XIX века. Правоугаоне је основе, са поклопцем на шарнир и механизмом за закључавање. Пластично изведен раскошан букет цвећа на поклопцу служи као ручица за подизање. Тело и поклопац кутије обрађени су на исти начин, кроз контраст два типа површина: горње половине су кришкасто подељене, глатке, док су доње ивице и поклопац и тела шећернице украшене декоративним фризом вегетабилне инспирације – развијене, листолике волуте, двоструке границе богате текстуре и сл. Украс је изведен у високом рељефу техником искуцавања, а потом матиран и цизелиран. Посуду носе четири ножице у форми широких грана са лишћем. У унутрашњости су видљиви трагови позлате.

Мила Гајић

METAL AND JEWELLERY DEPARTMENT

Sugar box

Vienna, Austrian Empire, 1777
initials of the artisan (I.M.K./ Johan Mathias Kiermayer)
silver, gilded; forging
length: 18 cm; width: 11 cm; height: 8 cm
MAA Inv. No. 24564

Sugar box

Wrocław, 1822–1834
initials of the artisan (IAL/ Johann Adam Lemor)
silver, gilded; forging
length: 16 cm; width: 11.5 cm; height: 8.5 cm
MAA Inv. No. 24565

Sugar box

Vienna, Austrian Empire, 1854
silver, gilded; forging, matting, chasing
length: 15 cm; width: 12 cm; height: 13.5 cm
MAA Inv. No. 24566

The three sugar boxes gifted to the Museum by the Jovović family are an extraordinary addition to the existing collection of sugar boxes at the Department of Metal and Jewellery. They accurately illustrate the types and stylistic transformations of these containers for storing and serving sugar and demonstrate that they could serve both as stand-alone items and as integral parts of tea sets.

The sugar box (Inv. No. 24564) is oval in shape and is supplied with a hinged cover and a locking mechanism. The inner side is gilded, while the outer side is unornamented. The body of the box and the cover are moulded; the bottom is flat, without feet.

The box (Inv. No. 24565) has a rectangular base, slightly rounded long sides and a locking mechanism. The cover is hinged, with a lifting handle in the form of an undulated band. A coat of arms is carved on the cover. The sugar box rests on four thin hoof-shaped feet, which are incongruous with the lavish frieze that runs along all sides of the box, composed of grapes on a wavy vine, richly covered with grape leaves. The inner side of the box is gilded.

The box (Inv. No. 24566) follows the recognizable style of the Viennese artistic silverware of the mid-19th century. It has a rectangular base, a hinged cover and a locking mechanism. The lavish bunch of flowers sculpted on the cover serves as a lifting handle. The body and the cover of the box are rendered in the same way, through the contrast of two types of surfaces: the upper halves are lobed, smooth, while the lower edges of both the cover and the body are adorned with a decorative frieze of plant-inspired shapes – elaborate, leaf-like volutes, double twigs rich in texture, etc. The ornaments are rendered in high relief using the repoussée technique, followed by matting and chasing. The box rests on four feet in the shape of wide branches with leaves. The inner side reveals the traces of gilding.

Mila Gajić

Пар сланика

Беч, Аустријско царство, 1830. година
 иницијали мајстора STM/ S.T. Mayerhofer
 сребро; ковање
 дужина: 8,5 cm; ширина: 7 cm; висина: 4 cm
 МПУ инв. бр. 24567

Кашичице за сипање соли

Немачка, крај XIX века
 М.Н. Wilkens & Söhne
 сребро; ковање
 дужина: 6,7 cm
 МПУ инв. бр. 24568

Тело сланика чини мала дубља тацна правоуга-оне основе, благо валовитих ивица. Носи је кратка дршка која се уздиже са широке правоугаоне стопе, сферно обликоване и украшене сегментираним фризом. Сланици су репрезентативни примери посуда за зачине из епохе старог Беча које су, природно, биле незаобилазне на свечано постављеним трпезама. Одликовале су се разноврсношћу форми, а због маштовитог изгледа неретко су излазиле из оквира своје основне функције. Посудице за со овога типа неизоставно су имале и пратеће кашичице за сипање соли, које су, упркос малим димензијама, стилски одговарале читавом сервису.

Дно кашичица је округло; дршка је у корену изузетно танка и постепено се шири ка спатули, која је додатно наглашена валовитим декоративним ивицама.

Мила Гајић

A pair of saltcellars

Vienna, Austrian Empire, 1830
 initials of the STM / S.T. Mayerhofer
 silver; forging
 length: 8.5 cm; width: 7 cm; height: 4 cm
 MAA Inv. No. 24567

Salt spoons

Germany, late 19th century
 M.H. Wilkens & Söhne
 silver; forging
 length: 6.7 cm
 MAA Inv. No. 24568

The body of the saltcellars consists of a small, deep saucer, with a rectangular base and a slightly wavy rim, held by a short handle rising from a wide rectangular foot, spherical in shape and decorated with a delicate segmented frieze. The saltcellars are representative examples of spice containers from the epoch of Old Vienna, which were, naturally, unavoidable on festive tables. Their distinguishing feature is the variety of forms. Due to their imaginative designs, these objects often went beyond their basic function. Saltcellars of this type were as a rule accompanied with salt spoons, which were adjusted to the style of the whole set, despite their small size.

The spoons have a round bottom and a handle that is extremely thin at the root, to widen gradually towards the spatula, which is additionally highlighted with wavy decorative edges.

Mila Gajić

Хаљина, венчана

Аустроугарска, око 1900.

свила; дамаст

дужина: 52 cm (блуза), 128 cm (сукња), 61 cm (појас)

МПУ инв. бр. 24569

Wedding dress

Austria-Hungary, around 1900

silk; damask

length: 52 cm (blouse), 128 cm (skirt), 61 cm (belt)

MAA Inv. No. 24569

У 2017. години, за збирку Одсека за текстил и костим откупљена је венчана хаљина Марије Ђурић (рођ. Јанковић) из Винковаца, у којој се око 1900. године удала за машинског инжењера Јована Ђурића. Инжењер Ђурић је у то време живео и радио у Бечу, за Деоничарско друштво „Јужна железница“ (K.k.priv Südbahn-Gesellschaft).

Хаљина је дуга, дводелна, направљена од белог дамаста са утканим вегетабилним орнаментом и туфнама. Блуза са високим оковратником, постављена је белим платном и закопчава се на леђима. Укројена је у струку и набрана у средини предњег дела, док су „шунка“ рукави $\frac{3}{4}$ дужине. Сукња је косо кројена, из делова, а закопчава се на левом шаву предњег дела. У доњем делу украшена је са два карнера од тила, од којих је само доњи делимично сачуван. Сукња је такође постављена белим платном, а њен задњи део је знатно дужи. Драпирани појас је направљен од истог материјала и копча се испод завршетка у виду декоративне машине.

Уз хаљину, Музеју је предато и дванаест дигиталних копија породичних фотографија на којима се налазе Марија и Јован Ђурић, као и други чланови њихове породице.

Драгиња Маскарели

In 2017, the wedding dress of Marija Đurić (née Jankovic) from Vinkovci, where she had married the mechanical engineer Jovan Đurić in 1900, was purchased for the collection of Textile and Costume Department. At that time, the engineer Đurić lived in Vienna, where he worked for the Southern Railway Joint Stock Company (K.k.priv Südbahn-Gesellschaft).

The dress is a long, two-piece garment, made of white damask with woven vegetal ornaments and polka dots. The high-collared blouse is lined with white textile and is buttoned on the back. It is tailored at the waist, folded in the middle of the front section, and it has three-quarter length 'leg-o'-mutton' sleeves. The skirt is cut on a bias, composed of several pieces, and is fastened along the left seam of the front section. In the lower part, it is decorated with two tulle ruffles, only the lower section of which is partially preserved. The skirt is also lined with white fabric, and its back is much longer. The draped belt is made of the same fabric and is clasped under the finishing piece in the form of a decorative bow.

In addition to the dress, the Museum received twelve digital copies of family photographs showing Marija and Jovan Đurić, as well as other members of their family.

Draginja Maskareli

Блуза

Аустроугарска, крај XIX – почетак XX века
тил, бели вез
дужина 59 cm
МПУ инв. бр. 24570

Blouse

Austria-Hungary, late 19th – early 20th century
tulle, white-work embroidery
length: 59 cm
MAA Inv. No. 24570

Током 2017. године, социолог и политичарка Весна Пешић поклонила је Музеју блузу своје бабе, Софије Хаџи (рођ. Цвејић, око 1878 – око 1965) из Вршца, жене угледног правника Косте Хаџија (старијег). До уласка у музејску збирку, блуза се чувала и носила у породици, због чега су на њој видљиви трагови прекрајања. Весна Пешић је носила блузу у свечаним приликама, док ју је њена сестра, глумица Станислава Пешић, користила као костим.

Бела блуза од тила, украшена везом, типична је за ар нуво моду краја XIX и почетка XX века. У то време блузе, и хаљине се често праве од лаких и прозирних материјала као што су тил, шифон, муслин, батист, воал, крепдешин или танка свила. Везена орнаментика, коју карактеришу вегетабилни мотиви и закривљене линије, постаје уобичајена декорација. Блуза није укројена, већ се, у складу са модом тога времена набирала у струку и остављала да слободно пада преко појаса. Блуза има дуге рукаве, кројене уз руку и копча се на леђима.

Уз блузу, Музеју су предате и три дигиталне копије породичних фотографија на којима се налази Софија Хаџи.

Драгиња Маскарели

In 2017, the sociologist and politician Vesna Pešić donated to the Museum the blouse that had once belonged to her grandmother, Sofija Hadži (née Cvejić, ca. 1878 – ca. 1965) from Vršac, the wife of the distinguished lawyer Kosta Hadži (senior). Before it became part of the museum collection, the blouse was kept and worn by the family, due to which it is possible to see traces of remodelling. Vesna Pešić wore it on festal occasions, while her sister, the actress Stanislava Pešić, used it as part of her acting costume.

The white tulle blouse, decorated with embroidery, is typical of the Art Nouveau fashion of the late 19th and the early 20th century. At that time, blouses and gowns were often made of light and transparent materials, such as tulle, chiffon, mousseline, batiste, voile, crêpe de chine, or thin silk. Embroidered ornaments, marked by vegetal motifs and curved lines, became a common decoration. The blouse is not fitted to the figure, but is gathered at the waist and let fall above the belt, in accordance with the fashion of the time. It has long sleeves, fitted to the arms, and is buttoned on the back.

Along with the blouse, the Museum also received three digital copies of the family photographs of Sofija Hadži.

Draginja Maskareli

Литература / References:

Prošić-Dvornić, M. 2006

Odevanje u Beogradu u XIX i početkom XX veka, Beograd: Stubovi kulture, 326–327.

Fukai, A. et al. 2005

Fashion : A History from the 18th to the 20th century, Köln: Taschen, 308.

ОДСЕК ЗА КЕРАМИКУ, ПОРЦЕЛАН И СТАКЛО

Фигурална композиција

Француска, последња деценија XVIII века
Мануфактура порцелана у Севру
бисквит порцелан, позлаћена бронза; моделовање,
позлаћивање
37 × 39 × 27,5 cm
МПУ инв. бр. 24562

Збирка порцелана Одсека за керамику, порцелан и стакло употпуњена је током 2017. године фигуралном композицијом са митолошким темом. У неокласичном маниру, карактеристичном за скулпторалне композиције мануфактуре из Севра, представљена је сцена са Венером, њеним пратиљама и купидоном.

У стилском погледу, ова композиција се може везати за последње године рада француског скулптора и моделара порцелана Луј-Симона Боазоа (Louis-Simon Boizot 1743–1809), под чијом је управом била скулпторална радионица Мануфактуре у Севру од 1773. године па све до почетка XIX века.

Севр је дуго био познат по фигуринама од бисквит-порцелана, које су од самог оснивања мануфактуре представљале важан сегмент производње. Ангажујући истакнуте академске скулпторе, под утицајем неокласицизма, мануфактура је успешно развила тај део производње. Било да је реч о фигуралним групама за централну декорацију трпезе, портретним бистама, или декоративним елементима ентеријера, такви порцелански предмети одражавају време у ком су настали – пре свега културну средину, као и естетску функцију у оквиру различитих сегмената културе живљења.

Биљана Црвенковић

CERAMICS, PORCELAIN AND GLASS DEPARTMENT

Figural Composition

France, 1790s
Sèvres Porcelain Manufactory
bisque porcelain, gilded bronze; modelling, gilding
37 × 39 × 27.5 cm
MAA Inv. No. 24562

A figural composition showing a mythological scene was added to the porcelain collection of the Department of Ceramics, Porcelain and Glass in 2017. In the Neo-classical manner, typical of the sculptural compositions produced by the Sèvres Porcelain Manufactory, the scene features Venus, accompanied by her companions and a cupid.

In terms of style, this composition may be associated with the last years of the career of the French porcelain sculptor and modeller Louis-Simon Boizot (1743–1809), who was the head of the Sculpture Workshop of the Sèvres Porcelain Manufactory from 1773 until the early 19th century.

Sèvres was long famous for the figurines made of bisque porcelain, which had been an important segment of production since the establishment of the manufactory. By employing prominent academy-trained sculptors, under the influence of Neo-classicism, the Manufactory successfully developed this segment of production. Be it a figural group to serve as a central table piece, a portrait, or a decorative interior piece – such porcelain objects reflect the time in which they were created and, above all, the cultural milieu and their aesthetic function in the various segments of the culture of living.

Biljana Crvenković

ОДСЕК ЗА САВРЕМЕНУ
ПРИМЕЊЕНУ УМЕТНОСТ

Плакат *Дилан*

САД, Њујорк, 1966.
Милтон Глејзер
офсет штампа
84 × 56 cm
МПУ инв. бр. 24 491

Почетком 2017. године Музеј примењене уметности је примио поклон из САД – 25 плаката и један омот грамофонске плоче прослављеног америчког графичког дизајнера Милтона Глејзера (Milton Glaser). Предмети су дизајнирани у периоду од 1966. до 2016. године. Сви плакати су потписани и, осим једног, поклон су аутора. У Србију их је донео графички дизајнер Мирко Илић, који је Музеју поклонио омот плоче *Bob Dylan's Greatest Hits*, у издању дискографске куће Колумбија рекордс (Columbia Records) из 1966. године. У овом омоту се налази пресавијен плакат *Дилан* (*Dylan*), који је дељен уз плочу. То је био тек трећи плакат који је извео Милтон Глејзер. Амерички дизајнер Боб Като (Bob Cato) је 1967. добио награду „Греми“ (Grammy) за дизајн омота плоче. Пошто је албум продат у шест милиона примерака, плакат *Дилан* је постао један од најпознатијих уметничких радова тога периода и симбол „хипи“ генерације. На њему је представљен профил чувеног америчког кантаутора Боба Дилана (Bob Dylan) у црној боји, док је валовита разнобојна коса стилизована у слова „ELVIS“, чиме Глејзер коментарише тада актуелно поређење Дилана са Елвисом Преслијем (Elvis Presley). Иако је након изласка албума овај плакат два пута поново штампан, посебно се цене плакати који су били штампани 1966. и који се разликују од новијих по томе што су пресавијени, да би били дељени уз плочу.

Слободан Јовановић

CONTEMPORARY APPLIED
ART DEPARTMENT

Poster *Dylan*

USA, New York, 1966
Milton Glaser
offset print
84×56 cm
MAA Inv. No. 24 491

Early in 2017, the Museum of Applied Art received a gift from the United States – 25 posters and a vinyl record sleeve designed by the famous graphic designer Milton Glaser. The items were designed between 1966 and 2016. All posters are signed and all, except one, are the author's gift. They were brought to Serbia by the graphic designer Mirko Ilić, who gifted to the Museum the sleeve of *Bob Dylan's Greatest Hits*, released by Columbia Records in 1966. The sleeve contains a folded copy of the poster *Dylan*, which was distributed together with the record. This was the third poster designed by Milton Glaser. The American designer Bob Cato won the Grammy Award in 1967 for the design of a record sleeve. As the album was sold in six million copies, the poster *Dylan* became one of the most famous works of art of the time and a symbol of the hippie generation. It shows the profile of the famous American musician Bob Dylan rendered in black, while the wavy hair in various colours forms the letters "ELVIS", which was a Glaser's comment on the then current comparison between Bob Dylan and Elvis Presley. Although the poster was re-printed twice after the release of the album, the items printed in 1966 are particularly valued and they differ from the later ones in that they were folded to be distributed together with the vinyl record.

Slobodan Jovanović

